

14.8.2015

Yhteiskuntasopimuksen valmistelu

1. Sopimuksen tavoitteet

Yhteiskuntasopimuksen tavoitteena on kääntää Suomen talous kasvuun ja parantaa työllisyyttä sekä vahvistaa kilpailukykyä suhteessa keskeisiin kilpailijamaihin. Keskeistä on parantaa työn tuottavuutta; kehittää työntekijöiden muutos-, työsuhde- ja työttömyysturvaa; parantaa työhyvinvointia, yhteistoimintaa, luottamusta ja avoimuutta työpaikoilla; lisätä kasvua edistäviä investointeja sekä laajentaa valtion verotulojen pohjaa.

Työmarkkinajärjestöt sitoutuvat valmistelemaan ja neuvottelemaan konkreettisista toimista kilpailukyyn, tuottavuuden ja työhyvinvoinnin edistämiseksi 22.8.2015-31.1.2017 välisenä aikana alla olevan agendan mukaisesti. Tavoite on, että keskusjärjestöjen neuvottelema yhteiskuntasopimus olisi valmis viimeistään syyskuussa 2016. Sopimukseen liittyvät lainsäädäntömuutokset tulisivat voimaan vuonna 2017. Valmistelua ohjaa pääministeri ja työmarkkinoiden johtoryhmä.

- tarkennettu aikataulu ja työskentelyn välitavoitteet esitetään asiakohdittain

Suomen hallitus arvioi maaliskuussa 2017 työn tuloksia hallitusohjelmassa asetettuihin tavoitteisiin nähden.

2. 2.1. Työmarkkinaratkaisut vuodesta 2016 eteenpäin

Työmarkkinajärjestöt valmistelevat yhteisen selvityksen kansantalouden tilasta ja tulevaisuuden näkymistä. Sen pohjalta valmistaudutaan kasvua, työllisyyttä ja kilpailukykyä tukevan työmarkkinaratkaisun tekemiseen.

Aikataulu

- selvitys kesäkuu 2016
- työmarkkinaratkaisu viimeistään syyskuu 2016

2.2. Työaika

Osana hallitusohjelman työaikalainsäädännön uudistusta valmistellaan toimia tuottavuutta ja työhyvinvointia tukeviksi työaikaratkaisuiksi.

- Työaikapankit ja muut joustavat työaikajärjestelyt
- Työaikaergonomian ja työaika-autonomian lisääminen

Aikataulu

- väliraportti huhtikuu 2016
- ehdotus viimeistään syyskuu 2016

2.3. Investointien lisääminen

Investointien vähäisyys on iso ongelma Suomen taloudessa. Selvitetään ja tehdään ehdotuksia, mitä verotuksellisia ja muita keinoja voitaisiin käyttää investointien lisäämiseksi.

- Yksityisten investointien lisääminen vähintään poistojen verran, kannustetaan verotuksen keinoin investointeihin
- Julkiset investoinnit
- Valmistellaan työmarkkinajärjestöjen yhteinen ehdotus kasvua ja työllisyyttä edistävien julkisten investointien toteuttamisesta.
- TKI-toiminnan voimavarat ja suuntaaminen
- Valmistellaan ehdotus, miten TKI-toiminnan resurssit saadaan kasvuuralle.

Aikataulu

- ehdotus investointiohjelmaksi tammikuu 2016
- ehdotus yritysten suorista TKI-tuista sekä verokannusteista tammikuu 2016
- ehdotus lainsäädäntömuutoksiksi kehysriihi 2016

2.4. Omistajien ja yritysjohton vastuu

Yhteiskuntasopimuksen aikaansaamisen kannalta yritysten johton palkitsemisen ja omistajien voitonjakopolitiikan on oltava kohtuullista. Lisäksi yritysten tulee osoittaa sitoutumista henkilöstönsä työllistämiseen ja uusien työpaikkojen luomiseen sekä investointeihin Suomessa.

- Palkitseminen ja osingonjakopolitiikka
- Sitoutuminen (työllistäminen ja investoinnit)

Aikataulu:

- ehdotus kesäkuu 2016

2.5. Muutos- ja työsuhdeturva sekä työttömyysturvan uudistaminen

Työntekijöiden muutos- ja työsuhdeturvaa sekä työttömyysturvaa uudistetaan niin että uudelleen työllistymistä voidaan nopeuttaa. Muutosturvaan kuuluu olennaisena osana

työttömyysturva. Työttömyysturvan uudistamisessa haetaan vaihtoehtoisia kohteita hallituksen työttömyysturvaa koskeville leikkauksille.

- Irtisanomisperusteiden, - korvausten ja -aikojen tarkastelu
- Työnantajien velvoitteet työn tarjoamis- ja koulutusvelvoitteen osalta
- Työnantajien vastuun lisääminen muutosturvan rahoituksessa
- Työttömyysturvalla kouluttautuminen ja yrittäjäksi ryhtyminen
- Irtisanottujen oikeus työterveyshuoltoon määräajaksi työsuhteen päättymisen jälkeen
- Työttömyysturvan uudistaminen (nykyinen muutosturva osa työttömyysturvaa) ja hallitusohjelman säästöistä neuvottelemine
- Työttömien työllistäminen ja muut toimet
- Työvoimapalveluiden uudistaminen ja resurssit

Aikataulu

- väliraportti 15.10.2015
- ehdotus viimeistään syyskuu 2016

2.6. Työlainsäädännön uudistaminen

Työlainsäädännön muutokset mukaan lukien hallitusohjelman työlainsäädäntöä koskevat asiat valmistellaan kolmikantaisesti. Sitoutunut henkilöstö, jolla on vaikutusmahdollisuuksia omaan työhönsä, on perusedellytys yritysten tuottavuuden kehittämiseksi ja uusien innovaatioiden syntymiseksi. Tavoitteena on parantaa epätyypillisissä työsuhteissa työskentelevien asemaa, lisätä joustavien työaikojen käyttöä, parantaa yhteistoimintaa ja henkilöstön edustajien asemaa.

- Epätyypilliset työsuhteet (määräaikaiset, 0-sopimukset, osa-aikatyö, itsensä työllistäjät, vuokratyö)
- Yhteistoimintalakien uudistaminen/täsmäntäminen
- Henkilöstön edustajat ja osallistumisoikeudet
- Työelämän kanneoikeus

Aikataulu

- ehdotus viimeistään syyskuu 2016

2.7. Toimialavuoropuhelu

Työehtosopimusosapuolet käynnistävät toimialakohtaisen ja työpaikkatasoisen hankkeen tuottavuuden ja työhyvinvoinnin edistämiseksi tai jatkavat käynnistyneitä hankkeita. Osana toimialavuoropuhelua ennakoidaan toimialoilla tapahtuvia muutoksia ja tulevaisuuden näkymiä sekä tehdään yhteisesti toimia, joilla alan kasvua ja pärjäämistä parannetaan. Tuottavuutta ja työhyvinvointia kehitetään sopimusaloittain

ja sen osana tulos-/voittopalkkiojärjestelmien käytön edistämistä.

Aikataulu

- käynnistys syyskuu 2015
- väliraportti kehysriihi 2016

2.8. Tuottavuuden, työhyvinvoinnin ja osaamisen kehittäminen

Työhyvinvoinnin ja osaamisen kehittämisen sekä työn ja perheen paremman yhteensovittamisen kautta parannetaan tuottavuutta ja kilpailukykyä kestävästi. Koulutusjärjestelmän toimivuus sekä kyky toimia työikäisen väestön osaamisen kehittäjänä edellyttää riittäviä voimavaroja sekä entistä parempien, työtä ja opiskelua yhdistelevien koulutusmallien kehittämistä

- Työelämä 2020 -jatko ja sen tulostavoitteiden ja työhyvinvoinnin mittareiden määrittely
- Samapalkkaisuuden edistäminen ja perhevapaiden tasaisempi jakautuminen
- Työelämässä olevien osaamisen kehittäminen sekä koulutuksen voimavarojen arviointi
- Oppisopimuskoulutuksen kehittäminen
- Ikäsyrrjinnän vähentäminen työelämässä

Aikataulu

- väliraportti osaamisen kehittämiseen liittyvien asioiden osalta tammikuu 2016
- ehdotus syyskuu 2016

2.9. Paikallinen sopiminen

Hallitus on asettanut selvitysmiehen tekemään ehdotuksen paikallisen sopimisen kehittämiseksi 15.10.2015 mennessä. Tämän jälkeen osana yhteiskuntasopimusneuvotteluja päätetään kehittämistoimista paikallisen sopimisen edistämiseksi työ- ja virkaehtosopimusten puitteissa.

- Sopimusosapuolet käynnistävät yhteisen koulutushankkeen
- Turvataan työntekijöiden tasavertainen neuvotteluasetelma ja paikallinen edustusjärjestelmä.

Aikataulu

- selvitysmiehen ehdotus 15.10.2015
- ehdotus viimeistään huhtikuu 2016

2.10 Harmaan talouden torjunta

Vahvistetaan valtion taloutta ja estetään kilpailun vääristymien syntyminen harmaan talouden torjunnalla.

Valmistellaan ehdotus harmaan talouden torjuntaohjelmasta, jonka osana tilaajavastuuta kehitetään ketjuvastuun suuntaan ja varmistetaan viranomaisresurssien riittävyys.

Aikataulu

- väliraportti kehysriihi 2016
- ehdotus syyskuu 2016

3. Mittaaminen

- kustannuskilpailukyvyn suhteellinen muutos kilpailijamaihin
- VM:n lisäksi mukaan työmarkkinajärjestöt
- mittarit: nimelliset yksikkötyökustannukset suhteessa kilpailijamaihin, vuodet 2014–2019
- työttömyysasteen kehitys (toimien vaikuttavuus)